

UZASADNIENIE

W dniu 21 listopada 20126 roku (data nadania przesyłki sądowej) do tut. Sądu wpłynął wniosek (...) W. o stwierdzenie, że spadek po zm. J. R. nabyli: żona L. R. oraz synowie M. R. i R. R. (1) w części po 1/3 każde z nich.

W uzasadnieniu wniosku wskazano, iż wnioskodawcy przysługuje interes prawny do wystąpienia z wnioskiem o nabycie spadku po zmarłym, gdyż na mocy wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 29 stycznia 2014 roku, wydanego w sprawie o sygn. akt XXIV C 1268/13; J. R. został zobowiązany do wydania wnioskodawcy nieruchomości położonej w W. przy ul. (...), stanowiącej działkę ewidencyjną nr (...), z obrębu(...), dla której Sąd Rejonowy dla W. M.w W. prowadzi księgę wieczystą nr (...). Na mocy powyższego orzeczenia zmarły był również zobowiązany względem wnioskodawcy, solidarnie z W. R., do zapłaty kwoty 104.834,05 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 lipca 2010 roku do dnia płatności raty rocznej, przy czym należność ta została rozłożona na 5 równych rocznych rat po 20.966,81 zł każda, płatnych do dnia 31 grudnia każdego roku, z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat. Odnosząc się do wskazanego kręgi spadkobierców, wnioskodawca wskazał, iż w dniu otwarcia spadku zmarły pozostawał w związku małżeńskim z L. R. oraz posiadał dwóch synów: M. R. i R. R. (1) (wniosek k. 1 - 2).

Podczas rozprawy w dniu 11 stycznia 2017 roku uczestnicy L. R., M. R. i R. R. (1) przyłączyli się do wniosku o stwierdzenie nabycia spadku. Uczestnicy złożyli zgodne zapewnienia spadkowe, wskazując, iż J. R. w chwili śmierci pozostawał w związku małżeńskim z L. R., posiadał dwóch synów - M. R. i R. R. (1), nie pozostawił testamentu, a niniejsza sprawa jest pierwszą w przedmiocie nabycia spadku po zmarłym. Uczestnicy zapewnili także, iż nie składali oświadczeń o przyjęciu lub odrzuceniu spadku po J. R. (protokół rozprawy z dnia 11 stycznia 2017 roku k. 20 - 21).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. R., syn W. i H., urodzony w dniu (...) w W., ostatnio stale zamieszkałym w W. przy ul. (...), zmarł w dniu 7 maja 2015 roku w W.. W chwili śmierci pozostawał w związku małżeńskim z L. R. (dowód: odpis skrócony aktu zgonu J. R. k. 5).

J. R. posiadał dwóch synów - M. R., urodzonego w dniu (...), oraz R. R. (1), urodzonego w dniu (...) (odpis skrócony aktu urodzenia R. R. (1) k. 7, odpis skrócony aktu urodzenia M. R. k. 8).

J. R. nie pozostawił żadnego testamentu (dowód: zapewnienie spadkowe L. R. k. 20, zapewnienie spadkowe R. R. (1) k. 21, zapewnienie spadkowe M. R. k. 21).

W pkt III wyroku z dnia 29 stycznia 2014 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt XXIV C 1268/13, Sąd Okręgowy w W. nakazał W. R. i J. R. wydanie (...) W. nieruchomości położonej w W. przy ul. (...), stanowiącej działkę ewidencyjną nr (...) z obrębu (...) dla której Sąd Rejonowy dla W. M.w W. prowadzi księgę wieczystą (...). W pkt IV wyroku Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził solidarnie od W. R. i J. R. a rzecz (...) W. kwotę 104.834,05 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 1 lipca 2010 roku do dnia płatności pierwszej raty rocznej. Płatność zasądzonej kwoty została rozłożona na pięć równych rat rocznych po 20.966,81 złotych każda, płatnych do dnia 31 grudnia każdego roku, poczynając od roku, w którym nastąpi uprawomocnienie się wyroku, z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat. Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 29 stycznia 2014 roku w sprawie o sygn. akt XXIV C 1268/13 jest prawomocny i został opatrzony klauzulą wykonalności w dniu 15 lutego 2016 roku (odpis wyroku Sądu Okręgowego z dnia 29 stycznia 2014 roku opatrzony klauzulą wykonalności z dnia 1 lutego 2016 roku k. 11).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów złożonych do akt sprawy, w szczególności w postaci odpisów aktów stanu cywilnego. Zostały one uwierzytelnione przez pełnomocnika wnioskodawcy będącego radcą prawnym, wobec czego Sąd dał im wiarę w całości.

Stan faktyczny w sprawie Sąd ustalił także w oparciu o zapewnienia spadkowe uczestników L. R., R. R. (2) i M. R.. Zapewnienia spadkowe uczestników były całkowicie zgodne ze sobą, a ponadto ich treść korespondowała z okolicznościami stwierdzonymi w dokumentach złożonych do akt sprawy.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Wniosek jest zasadny i zasługuje na uwzględnienie w całości. Dokonując analizy okoliczności sprawy w pierwszej kolejności Sąd obowiązany był zbadać czy wnioskodawca, niebędący spadkobiercą, był uprawniony do wystąpienia z wnioskiem o stwierdzenia nabycia spadku po zmarłym J. R.. Jak wynika z treści art. 1025 § 1 zd. pierwsze kc Sąd na wniosek osoby mającej w tym interes stwierdza nabycie spadku przez spadkobiercę. Należy zauważyć, iż kręgu podmiotów uprawnionych do wystąpienia z przedmiotowym wnioskiem nie wyznacza kryterium przynależności do kręgu spadkodawców, lecz kryterium legitymowania się interesem prawnym w uzyskaniu orzeczenia o nabycia spadku po zmarłym przez spadkobiercę. Przy dokonywaniu wykładni pojęcia interesu prawnego w kontekście instytucji nabycia spadku w pierwszej kolejności należy odnieść do treści art. 510 § 1 zd. pierwsze kpc, wskazującego na zasadę obowiązującą w nieprocesowym trybie postępowania cywilnego, stanowiącego, iż zainteresowanym w sprawie jest każdy, czyich praw dotyczy wynik postępowania. Interes prawny w postępowaniu nieprocesowym nie wynika bowiem z naruszenia lub zagrożenia sfery prawnej wnioskodawcy, lecz z pewnych zdarzeń prawnych, które wywołują potrzebę wszczęcia postępowania lub wzięcia w nim udziału (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 1981 roku, III CZP 2/81 OSNCP 1981 nr 8, poz. 144). W kontekście tak przyjmowanego pojęcia „interesu prawnego” Sąd musiał zbadać, czy po stronie wnioskodawcy - (...) W. zaistniała potrzeba uzyskania orzeczenie w przedmiocie nabycia spadku po J. R..

W ocenie Sądu wnioskodawca w sposób należyty wykazał interes prawny w uzyskaniu przedmiotowego orzeczenia. Jak ustalono w oparciu o dokumenty złożone do akt sprawy, zmarły był obowiązany względem wnioskodawcy do świadczenia dwojakiego rodzaju: wydania wnioskodawcy nieruchomości położonej w W. przy ul. (...), stanowiącej działkę ewidencyjną nr (...) z obrębu(...) oraz zapłaty solidarnie z W. R. kwoty 104.834,05 zł, której płatność rozłożono na pięć rocznych rat (wyrok Sądu Okręgowego z dnia 29 stycznia 2014 roku k. 11). Z uwagi na śmierć zobowiązanego J. R. możliwość dochodzenia przez wnioskodawcę uprawnień stwierdzonych w powołanym orzeczeniu mogła napotkać znaczne przeszkody, z tego względu uzasadnione jest dążenie wnioskodawcy do ustalenia kręgu osób wchodzących w ogół praw i obowiązków zmarłego. Mając na względzie poczynione powyższej rozważania oraz treść art. 510 § 1 kpc, należało uznać, iż rozstrzygnięcie w przedmiocie nabycia spadku po J. R. odnosi skutek w sferze praw wnioskodawcy, co w konsekwencji przesądza o istnieniu interesu prawnego (...) W. do wszczęcia postępowania w tym przedmiocie.

Przechodząc do podstawy ustalenia kręgu spadkodawców zaznaczenia wymaga fakt, iż po zmarłej osobie fizycznej status spadkobiercy uzyskują wyłącznie osoby, które uzyskały tytuł powołania do spadku po spadkodawcy. Podstawą powołania do spadku mogą być dwa tytuły - ustawa i testament, o czym wprost stanowi art. 926 § 1 kc. Dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje dopiero wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał, nie chce albo nie może być spadkobiercą.

Nie ulega zatem wątpliwości, iż powołanie z testamentu ma zawsze pierwszeństwo przed powołaniem z ustawy. Dopiero w sytuacji braku testamentu lub całkowitej lub częściowej jego nieważności, następuje dziedziczenie ustawowe. Artykuł 926 § 2 kc wyraża generalną zasadę, iż powołanie do dziedziczenia z testamentu ma pierwszeństwo przed dziedziczeniem ustawowym Zasada ta zabezpiecza pełną realizację swobody w dysponowaniu majątkiem na wypadek śmierci.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy zauważyć, iż dziedziczenie po zmarłym J. R. następuje z mocy ustawy. Jak ustalił Sąd, zmarły nie pozostawił testamentu. Ustalając te okoliczności Sąd dał wiarę zapewnieniom spadkowym uczestników. Jak wskazano powyżej, zapewnienia te były zupełnie zgodne, także w zakresie twierdzeń, iż zmarły nie pozostawił testamentu, a jego śmierć nastąpiła w wyniku agresywnej choroby nowotworowej. W tym stanie rzeczy Sąd przyjął twierdzenia uczestników za całkowicie wiarygodne, mając na uwadze również fakt, iż uczestnicy, jako osoby najbliższe w pierwszej kolejności powinni posiadać wiedzę o sporządzonych rozporządzeniach na wypadek śmierci. Jednocześnie wypada wskazać, iż wnioskodawca nie zgłosił twierdzeń przeciwnych, a uczestnicy

zostali pouczeni o treści art. 671 § 3 kpc oraz art. 233 § 1 kk – tj. odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywych zapewnień spadkowych.

Dziedziczenie ustawowe zostało uregulowane w Księdze czwartej Tytule II Kodeksu cywilnego. Zgodnie z art. 931 § 1 kc w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek; dziedziczą oni w częściach równych. Jednakże część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta całości spadku. Jak wykazano powyżej, do kręgu spadkobierców po zmarłym J. R. należy zaliczyć wyłącznie: jego żonę – L. R. oraz synów – R. R. (1) i M. R.. Odpisy aktów stanu cywilnego złożone do akt sprawy potwierdziły, iż zmarły był w chwili otwarcia żonaty, a uczestnicy R. R. (1) i M. R. byli jego synami. Jednocześnie uczestnicy zgodnie twierdzili, iż innych dzieci zmarły nie posiadał. Powyższe prowadzi do wniosku, iż całość spadku nabyli uczestnicy w częściach równych.

Należy także wskazać, iż zgodnie z art. 1015 § 2 kc – w brzmieniu obowiązującym w dacie otwarcia spadku, brak oświadczenia spadkobiercy w terminie 6 miesięcy od daty dowiedzenia się o tytule powołania był jednoznaczny z prostym przyjęciem spadku. W toku zapewnień spadkowych uczestnicy zgodnie wskazali, iż żadne z nich nie składało oświadczeń o przyjęciu bądź odrzuceniu spadku, a o śmierci spadkodawcy wiedzieli tego samego dnia.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, stosownie do treści art. 931 § 1 kc Sąd pkt I sentencji orzekł, iż spadek po J. R. na podstawie ustawy nabyli wprost: żona L. R. (PESEL: (...)), syn M. R. (PESEL: (...)), oraz syn R. R. (1) (PESEL: (...)) po 1/3 (jednej trzeciej) części każdy z nich.

O kosztach postępowania (pkt II sentencji) Sąd orzekł w oparciu o treść art. 520 kpc. Generalna zasada ponoszenia kosztów w postępowaniu nieprocesowym została wyrażona w treści § 1 powołanego przepisu. Zasadą ta stanowi, iż każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie. Odstępstwa od tej reguły przewidują jednak § 2 i 3 przedmiotowego przepisu, zgodnie z którymi jeżeli uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania lub interesy ich są sprzeczne, sąd może stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości. To samo dotyczy zwrotu kosztów postępowania wyłożonych przez uczestników. W przypadku sprzeczności interesów uczestników sąd może włożyć na uczestnika, którego wnioski zostały oddalone lub odrzucone, obowiązek zwrotu kosztów postępowania poniesionych przez innego uczestnika. Przepis powyższy stosuje się odpowiednio, jeżeli uczestnik postępował niesumiennie lub oczywiście niewłaściwie (§3). W niniejszej sprawie nie nastąpiły jednak przesłanki do odstąpienia od zasady przepisu art. 520 § 1 kpc. Uczestnicy przyłączyli się do wniosku o stwierdzenie nabycia spadku, nie działali niesumiennie lub oczywiście niewłaściwie. Z tego względu Sąd orzekł o tym, iż wnioskodawca i uczestnicy ponoszą we własnym zakresie koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.

Mając na uwadze wykazane powyżej okoliczności sprawy oraz treść powołanych przepisów Sąd orzekł jak w sentencji.

Zarządzenie: (...)